

**KOVÁCS ÁRPÁD EGYETEMI TANÁR
SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
KÖLTSÉGVETÉSI TANÁCS
MAGYAR KÖZGAZDASÁGI TÁRSASÁG**

GAZDASÁGI ÉS ÁLLAMHÁZTARTÁSI POZÍCIÓK A 2018-AS KÖLTSÉGVETÉS KÉSZÍTÉSÉNEK IDŐSZAKÁBAN

**CÉGVEZETŐK CSÚCSTALÁLKOZÓJA – 2017
SIKERES VEZETŐK ÉVES KONFERENCIÁJA A TRENDEKRŐL**

2017. ÁPRILIS 27.

Az előadás témái

- 1. Pozíciók nemzetközi összehasonlításban, a különböző elemzések által jelzett várható makrogazdasági pálya**
- 2. Az államháztartás helyzete, elosztási szerkezete**
- 3. Néhány versenyképességet érintő megjegyzés**
- 4. Uniós transzfer**
- 5. Záró gondolatok**

Az előadás témái

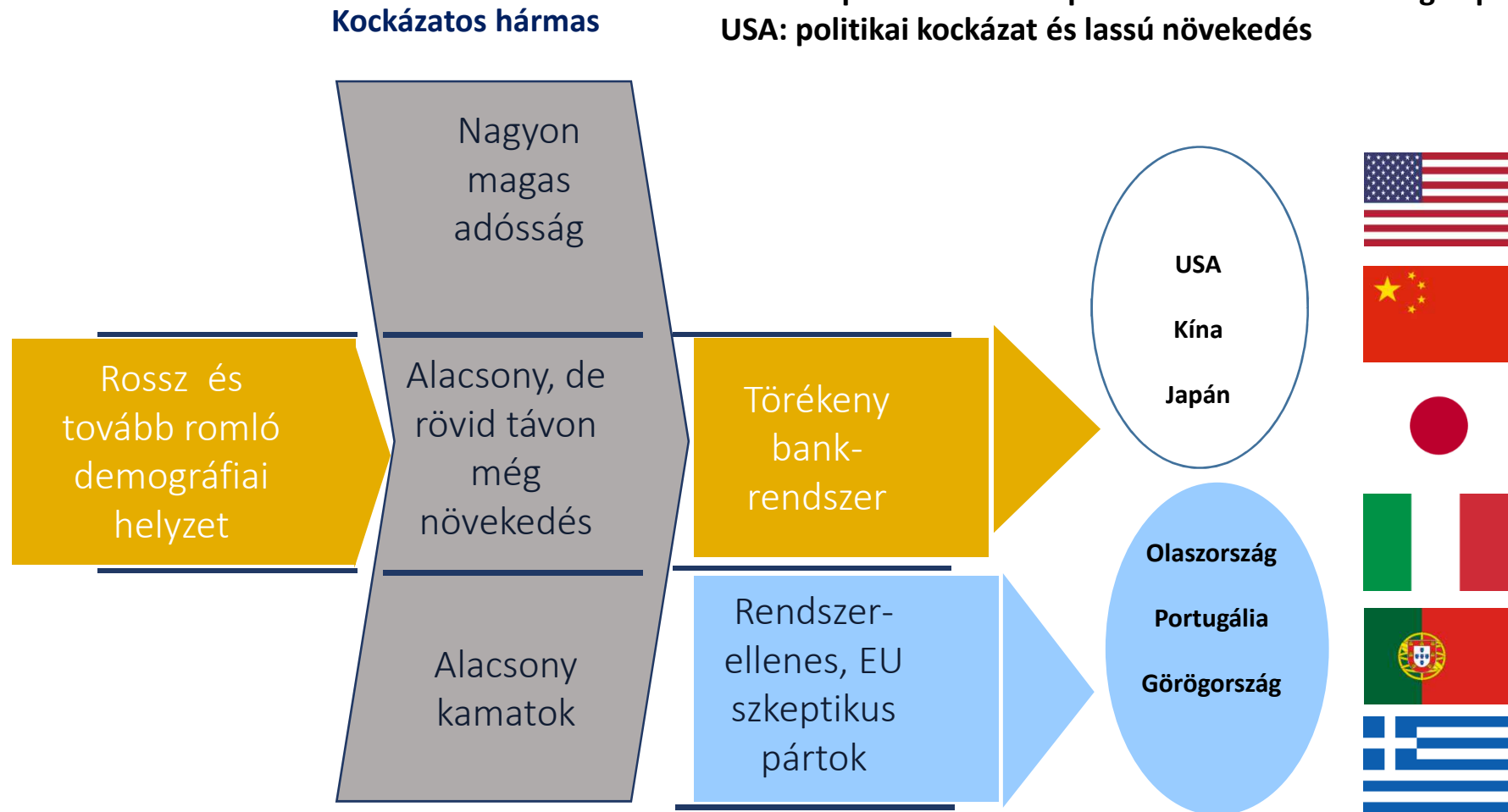
- 1. Pozíciók nemzetközi összehasonlításban, a különböző elemzések által jelzett várható makrogazdasági pálya**
2. Az államháztartás helyzete, elosztási szerkezete
3. Néhány versenyképességet érintő megjegyzés
4. Uniós transzfer
5. Záró gondolatok

Nemzetközi folyamatok: rövidebb távon viszonylag kedvező kilátások, de egyre kockázatosabb a világ, számos ország van ellentmondásos helyzetben

Ázsia: a bankrendszer kerülhet bajba

Dél-Európa: a bank- és a politikai rendszer is recseg-ropog

USA: politikai kockázat és lassú növekedés

Forrás: Tardos/saját szerk.

A főbb makrogazdasági és államháztartási mutatók a különböző előrejelzések alapján (%-ban)

Megnevezés	2017							
	Kormány	Század vég	GKI	BCE-GTEKK	A' Üzleti szereplő	B' Üzleti szereplő	OECD	EC
1. GDP (volumennövekedés)	4,1	3,6	3,2	3,6	4,0	3,5	2,0	3,5
2. Háztartások fogyasztása (volumennövekedés)	5,1	5,1	5,0	5,0	4,9	5,1	3,6	4,8
3. Közösségi fogyasztás (volumennövekedés)	0,8	1,5	2,0	1,5	5,3	n.a.	1,3	1,0
4. Bruttó állóeszköz-felhalmozás (volumenváltozás)	10,2	6,2	8,0	10,0	19,0	9,6	7,7	10,0
5. Fogyasztói árindex (éves átlag)	1,6	2,5	2,5	2,6	2,7	2,7	1,8	2,2
6. Államháztartás egyenlege (ESA2010)	-2,4	-2,3	-2,5	-2,2	-1,5	-2,3	-2,6	-2,4

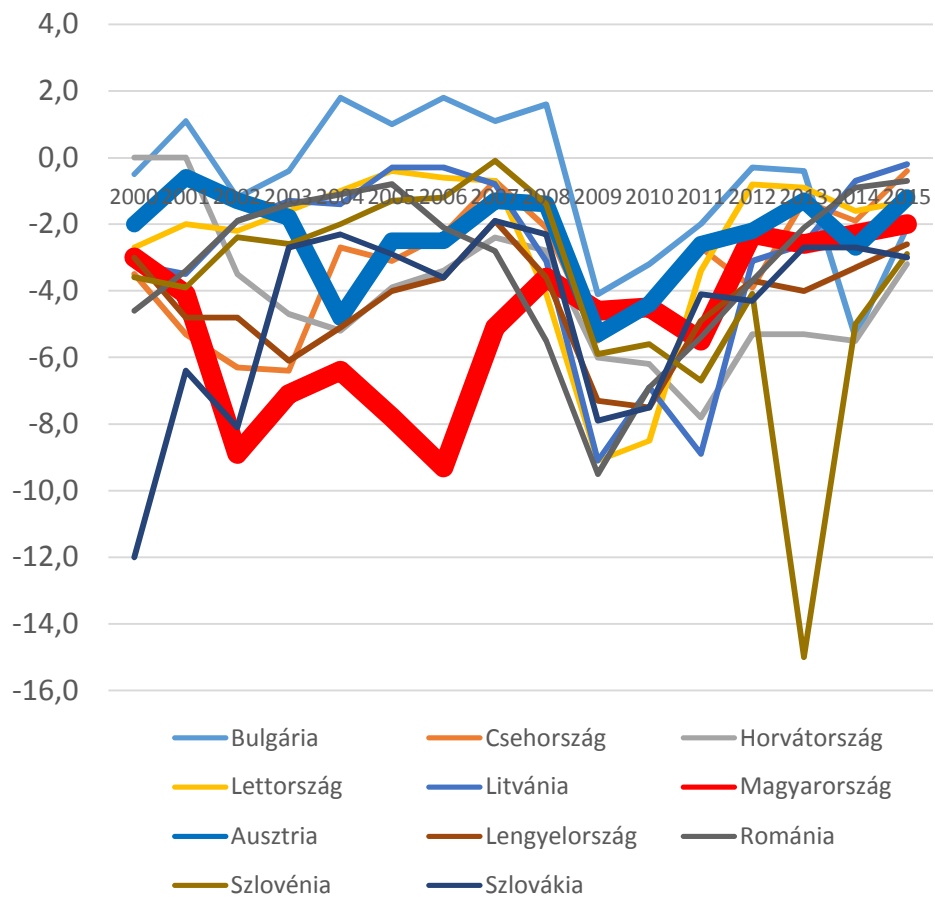

Megnevezés	2018							
	Kormány	Század vég	GKI	BCE-GTEKK	A' Üzleti szereplő	B' Üzleti szereplő	OECD	EC
1. GDP (volumennövekedés)	4,3	3,4	3,7	3,1	4,1	3,6	2,1	3,2
2. Háztartások fogyasztása (volumennövekedés)	4,6	4,0	4,0	4,4	4,8	4,1	3,8	3,9
3. Közösségi fogyasztás (volumennövekedés)	0,9	2,0	0,0	1,5	2,5	n.a.	0,9	2,0
4. Bruttó állóeszköz-felhalmozás (volumenváltozás)	12,9	5,2	12,0	8,5	5,1	8,9	5,2	5,0
5. Fogyasztói árindex (éves átlag)	3,0	2,9	3,0	2,7	2,3	2,7	2,9	3,1
6. Államháztartás egyenlege (ESA2010)	-2,4	-2,4	-2,8	-2,4	-2,2	-2,8	-2,8	-2,5

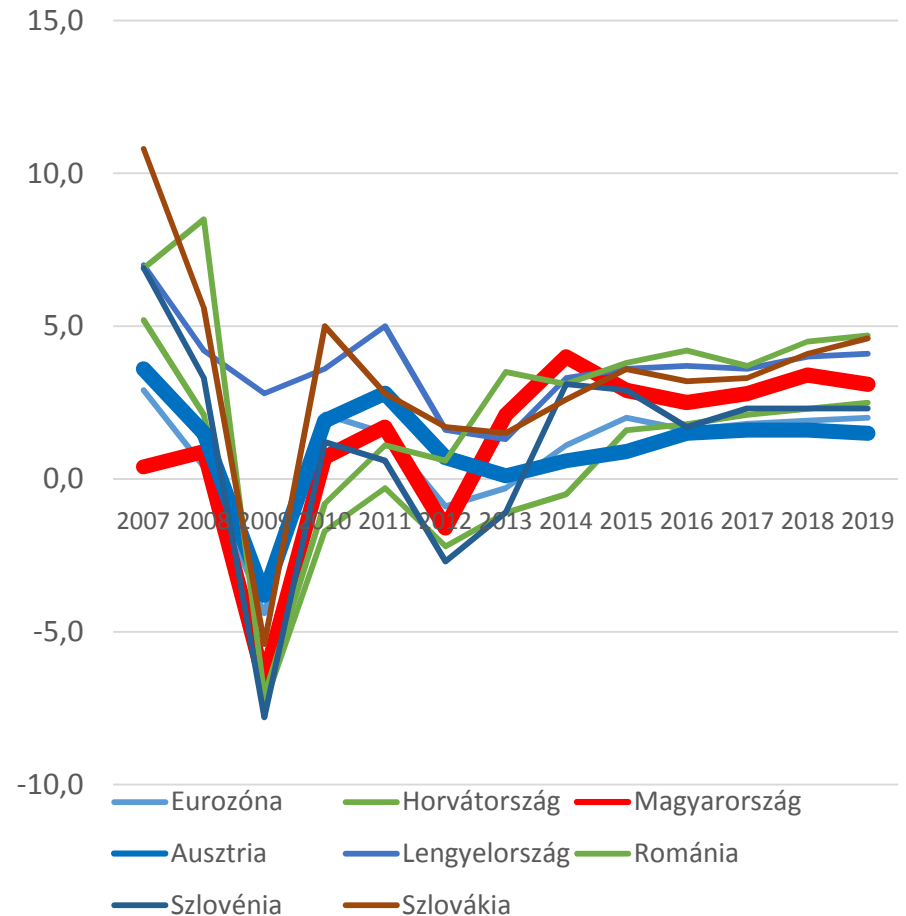
Forrás:GKI/Századvég/BCE-GTEKK kutatások a KT számára; a 2018. évi költségvetési törvény tervezete; üzleti becslések; OECD Economic Outlook annex tables, 2017 March; European Commission, Economic Forecast Hungary, February 2017

Átrendeződések az EU 10 ország-csoportban, osztrák összehasonlításban

Államháztartási egyenleg (GDP %)

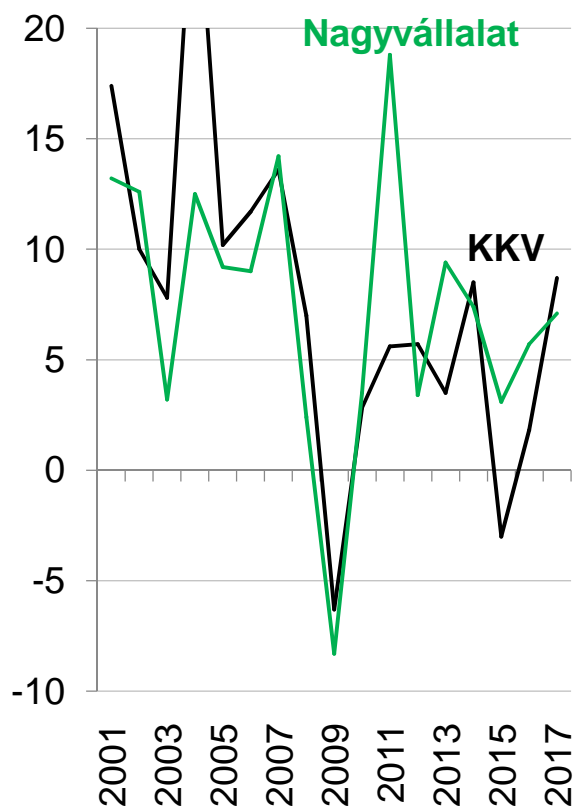
Növekedési trend

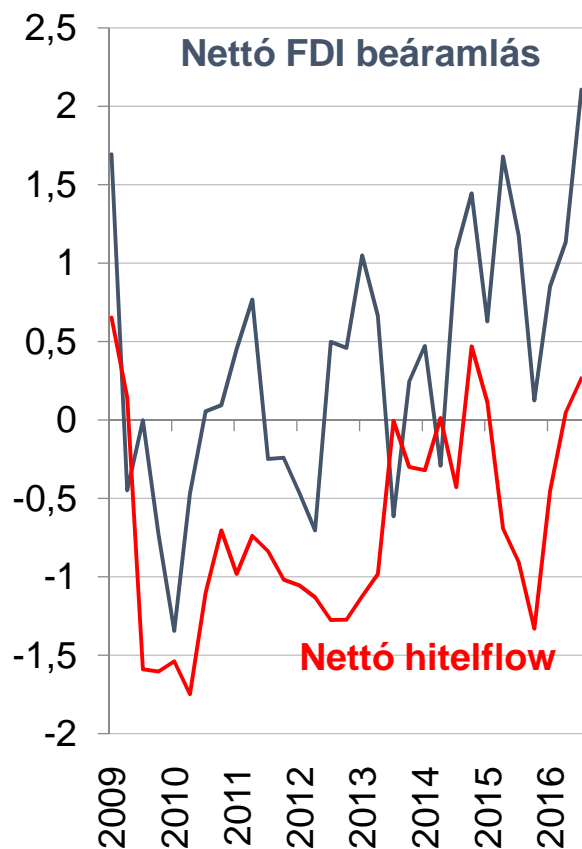
A versenyképesség része az államháztartás hatékonysága: nem elvesz, hanem hozzájárul a versenyképességhez!

Már látszanak a vállalati beruházások élénkülésének első jelei

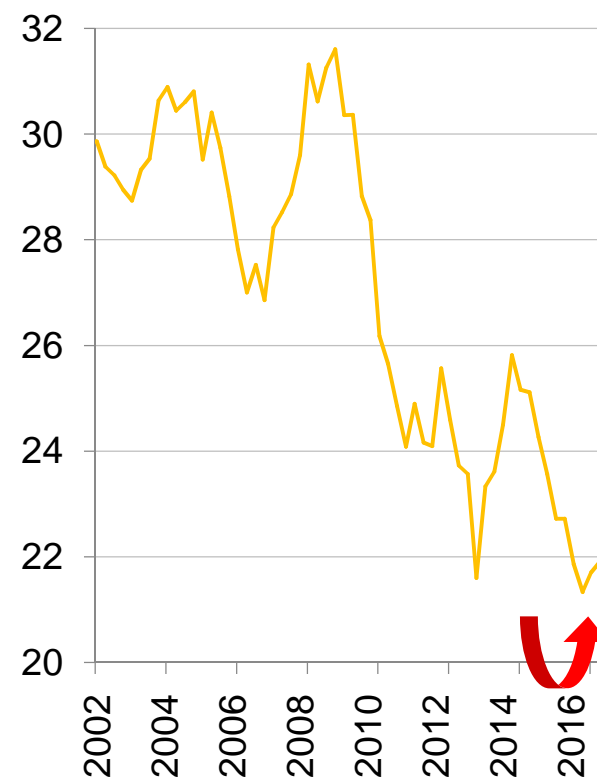
Beruházások várt növekedése
(%, ESI felmérés, feldolgozóipar)

Vállalati* FDI és hitelfelvétel
(4 negyedéves átlag, GDP arányában, %)

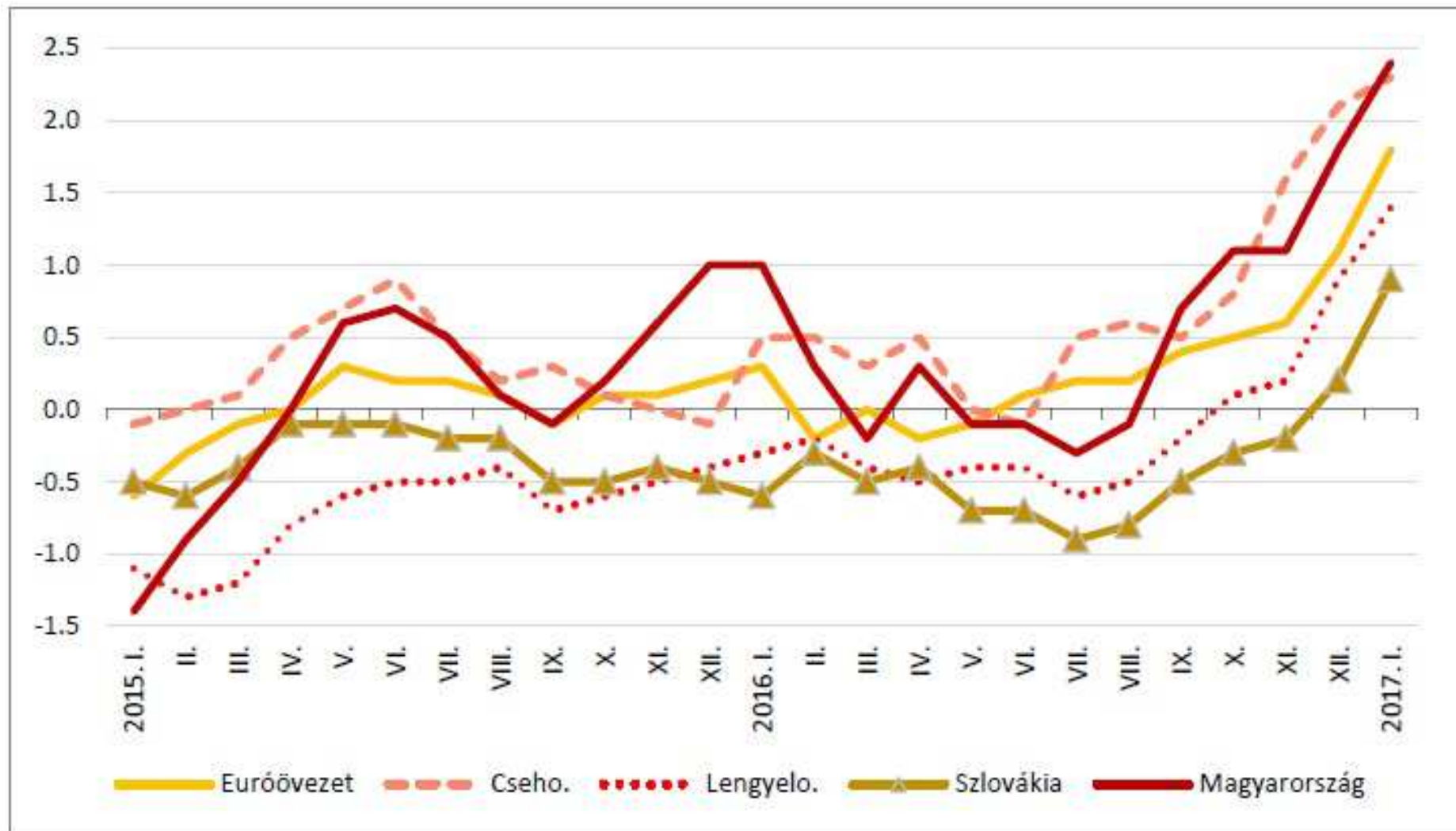
Magánszektor beruházási
rátája (hozzáadott érték arányában, %)

Forrás: Európai Bizottság, KSH, MNB, KT Titkárság * Nem pénzügyi vállalatok.

Az infláció illeszkedik a régiós országok trendjéhez

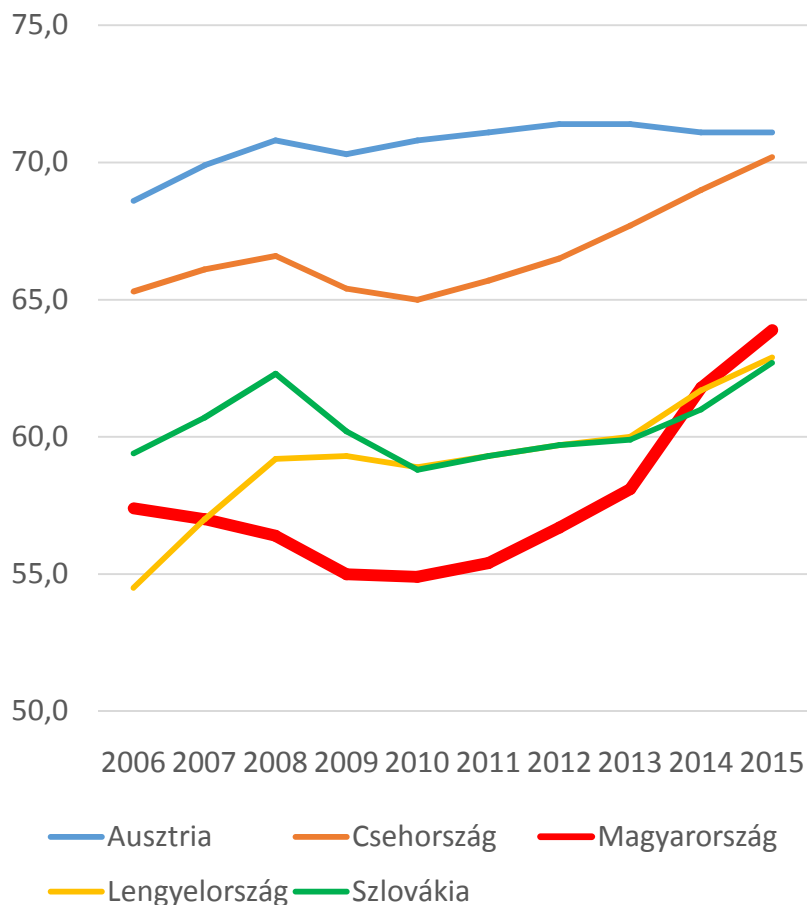
Az euróövezet és a V4 harmonizált fogyasztóiár-indexe (százalék, az előző év azonos időszakának bázisán)

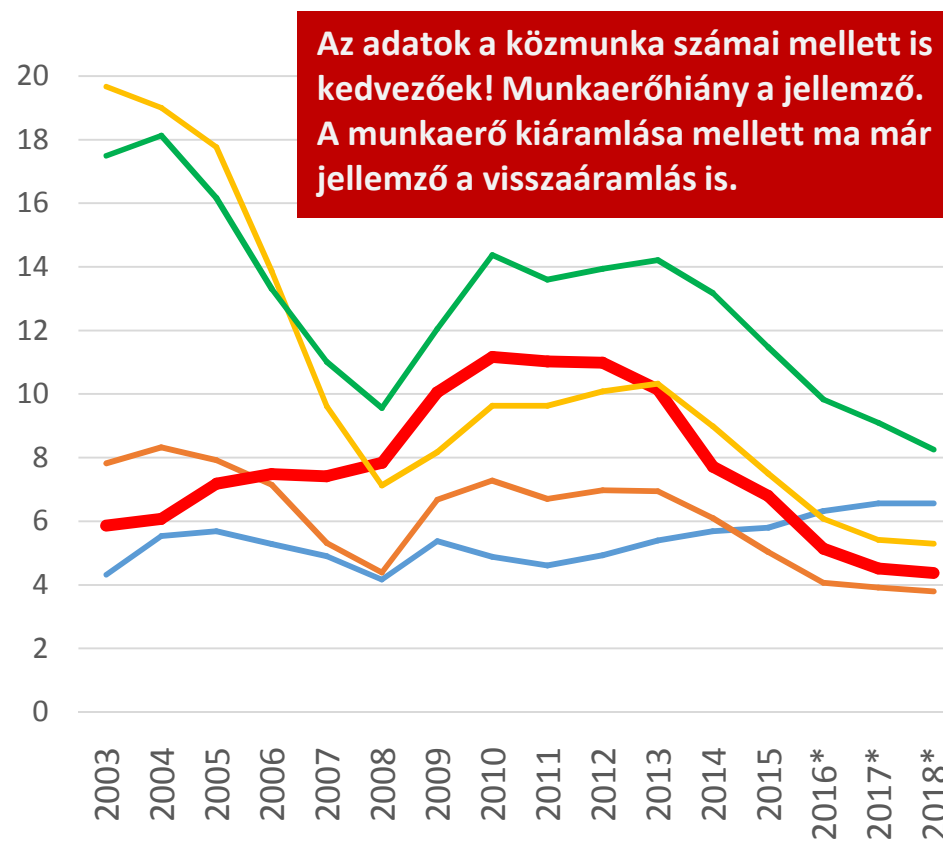

A foglalkoztatásban felzárkózunk a régió országaihoz

Foglalkoztatottsági ráta a 15-64 éves korosztályban (%)

Csökken a munkanélküliségi ráta (%)

Megj.: a környező országokra nem ismertek a 2015 utáni adatok, a magyar foglalkoztatási ráta 2016-ban 67,5 %, ami egyértelműen jelzi a felfelé mutató trendet, ami közelít az osztrák és cseh adatokhoz

Forrás: Eurostat, KT Titkárság

A munkaerő ára hazánkban alacsony

Egy munkaóra jutó munkaköltség (2016) *

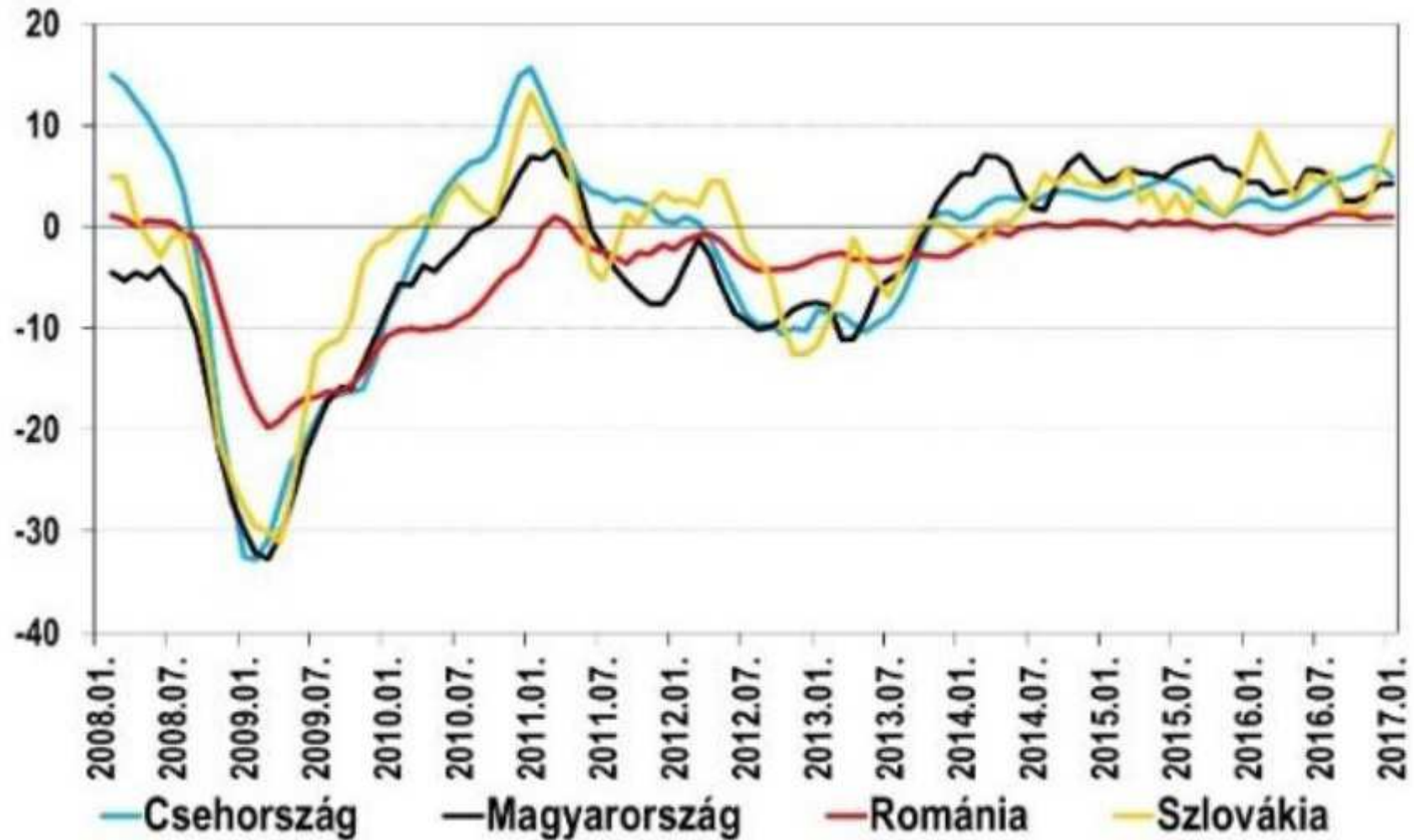
vállalati szféra, euró/óra

* 2014. Forrás: Eurostat, DUIHK

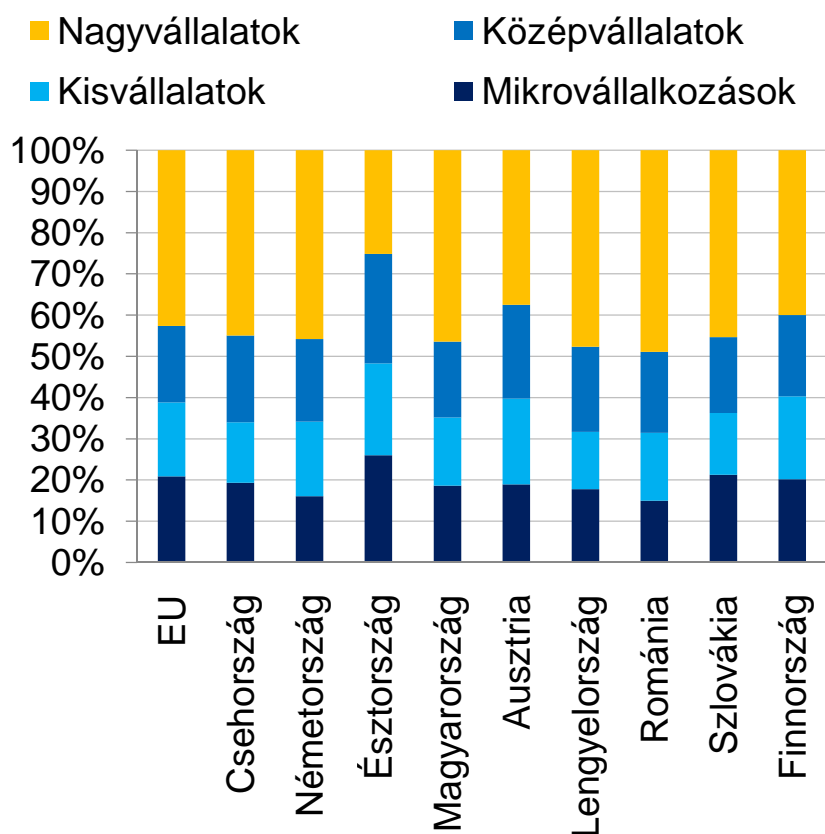
A befektetői bizalom a térségben stabilizálódik

Ipari bizalmi indexek a régióban 2008-2017

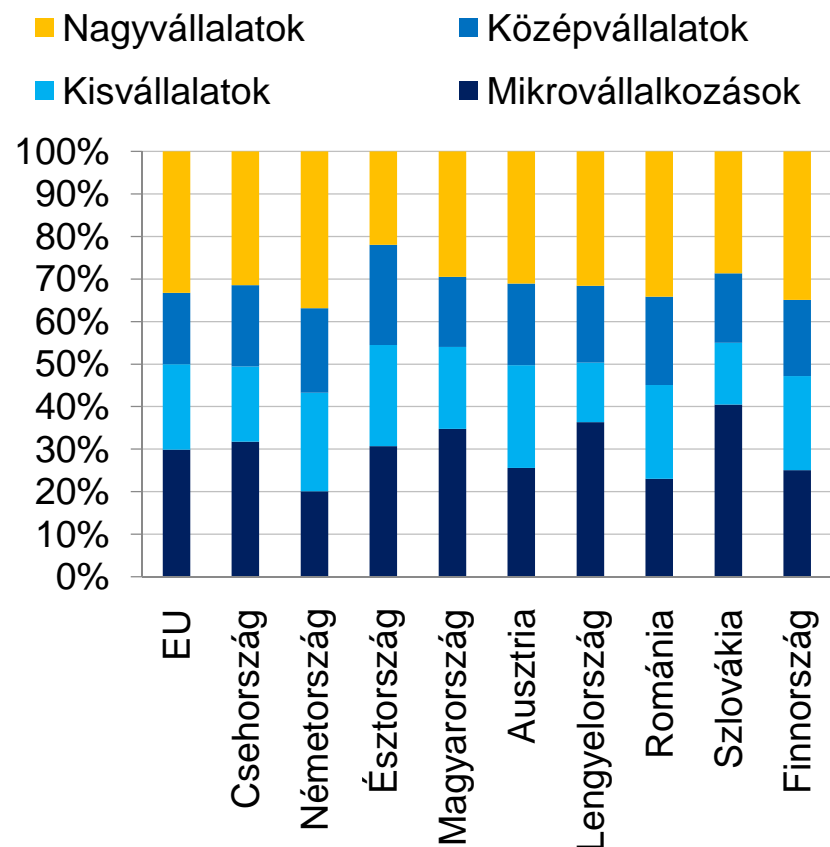

A KKV szektor gazdasági súlya jelentős, hasonlóan más európai országokhoz

Versenyszféra hozzáadott érték megoszlása vállalatméret szerint (2014)

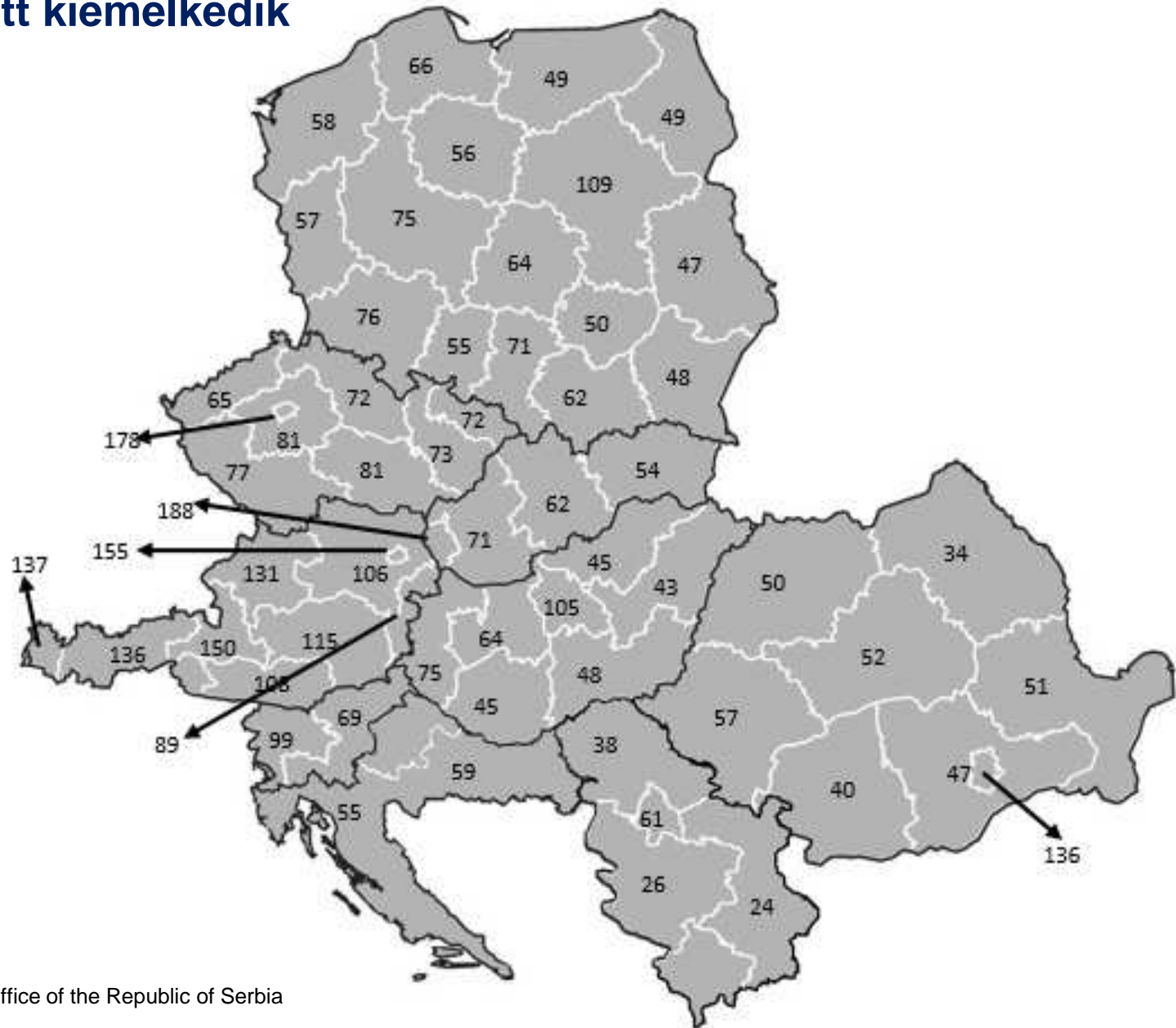
Versenyszféra foglalkoztatás megoszlása vállalatméret szerint (2014)

Forrás: Eurostat

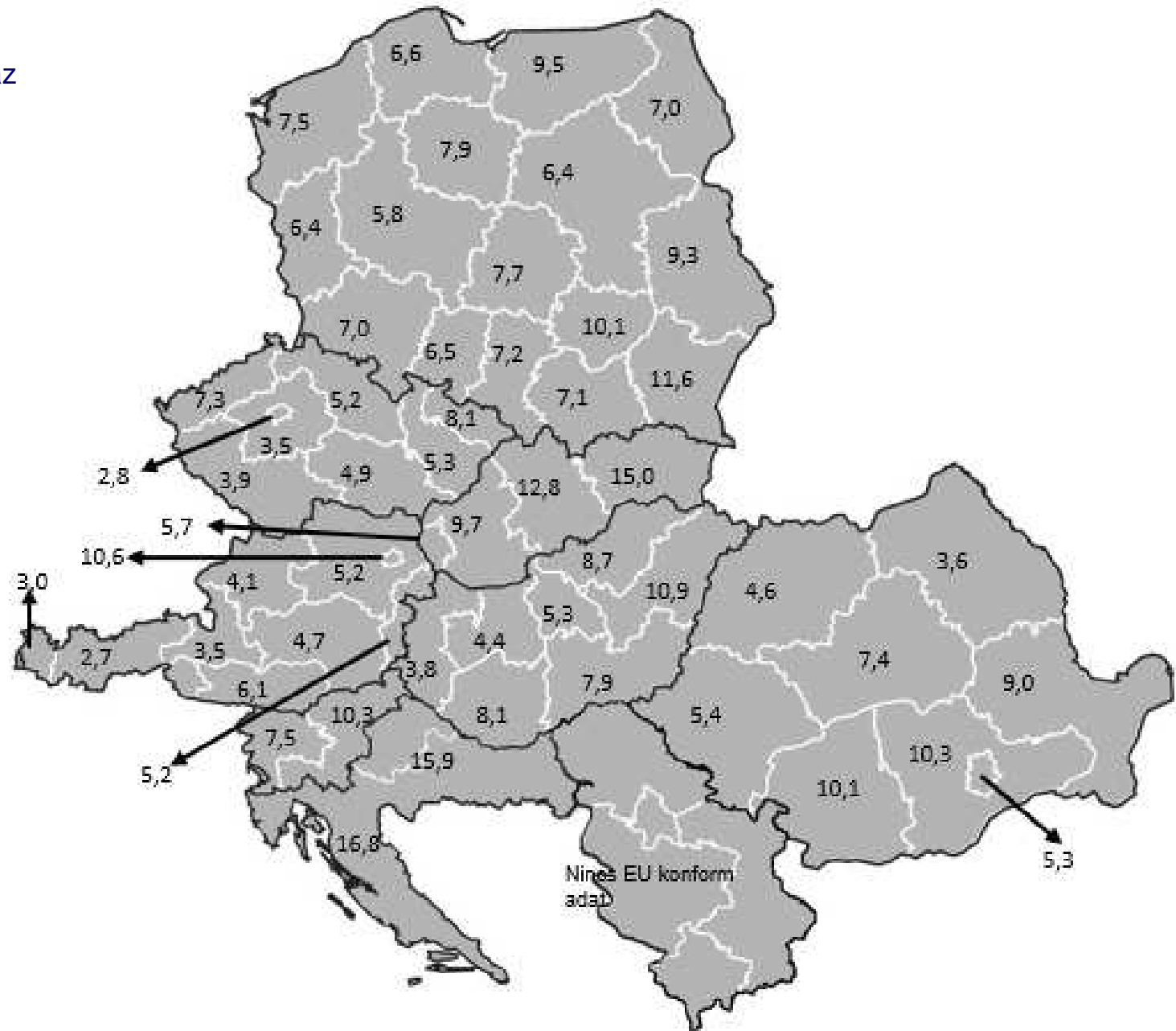
Hazánkban – hasonlóan a környező országokhoz – jelentős a fejlettségbeli különbség az egyes régiók között. Azonosság: a „központi régió” mindenütt kiemelkedik

GDP/fő (vásárlóerő
paritás, 2015, kivéve
Szerbia
2014, PPS, EU28=100)

A régiók közötti fejlettségbeli különbség megmutatkozik a munkanélküliségi rátában is

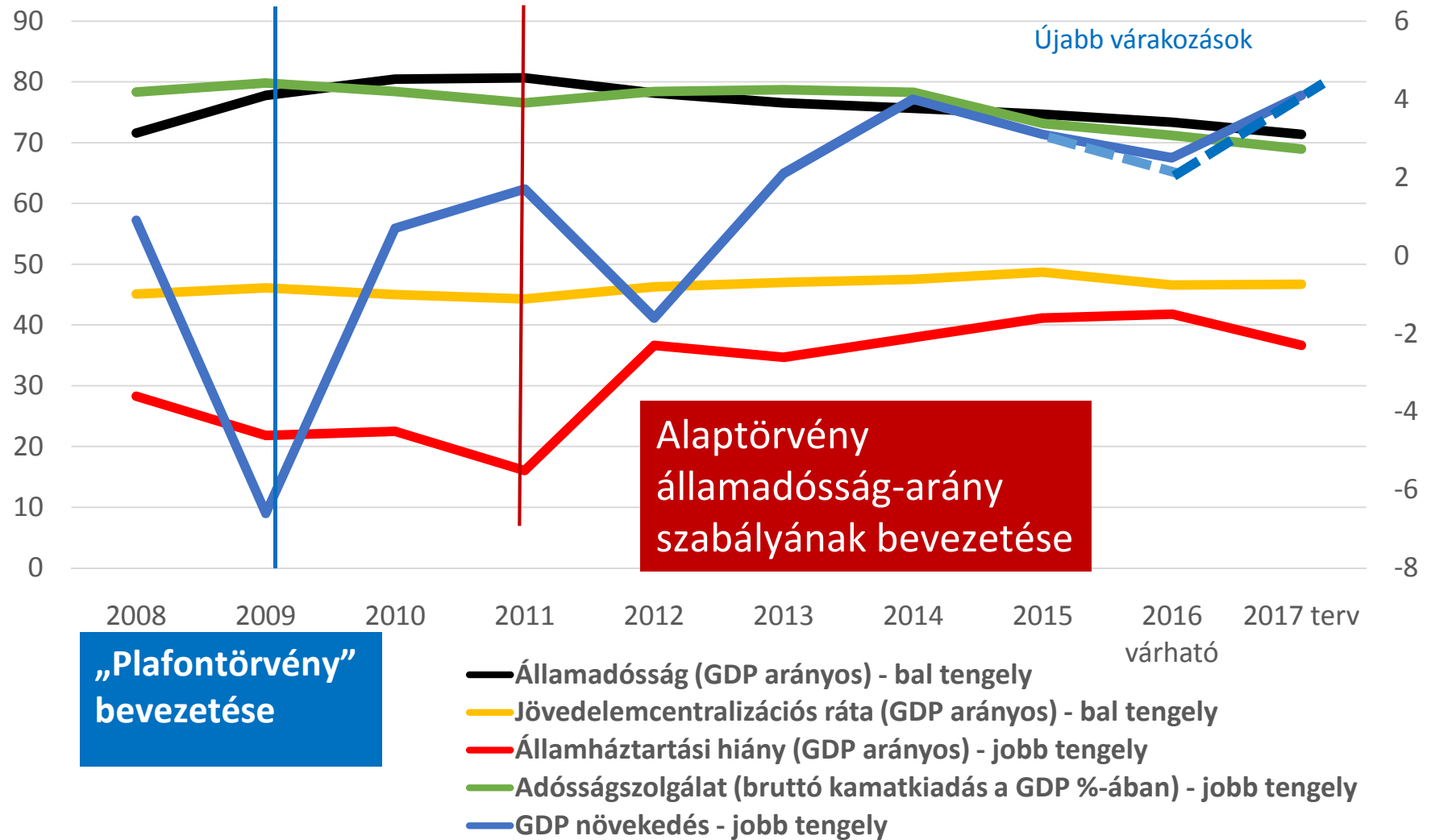
Munkanélküliségi ráta az aktív lakosság %-ában (2015)

Az előadás témái

1. Pozíciók nemzetközi összehasonlításban, a különböző elemzések által jelzett várható makrogazdasági pálya
- 2. Az államháztartás helyzete, elosztási szerkezete**
3. Néhány versenyképességet érintő megjegyzés
4. Uniós transzfer
5. Záró gondolatok

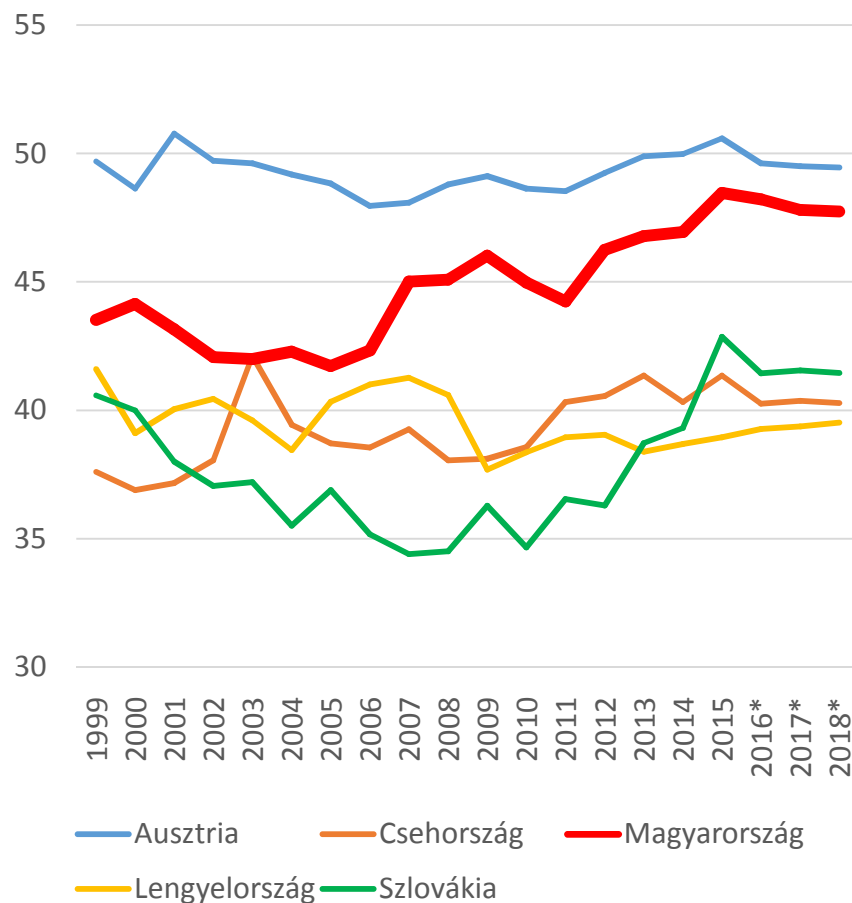
Néhány magyar államháztartási jellemző a válság kitörésétől napjainkig (%)

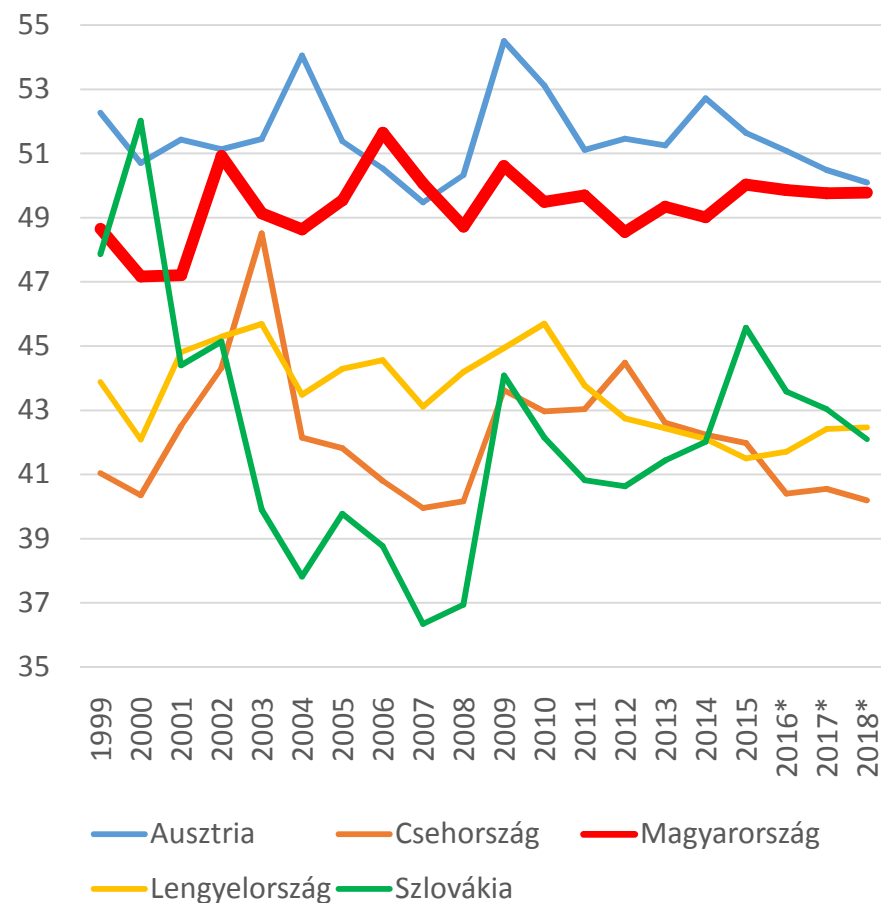

A jövedelemcentralizáció – igazodva az újraelosztáshoz – hazánkban magas

Államháztartás bevételei a GDP százalékában

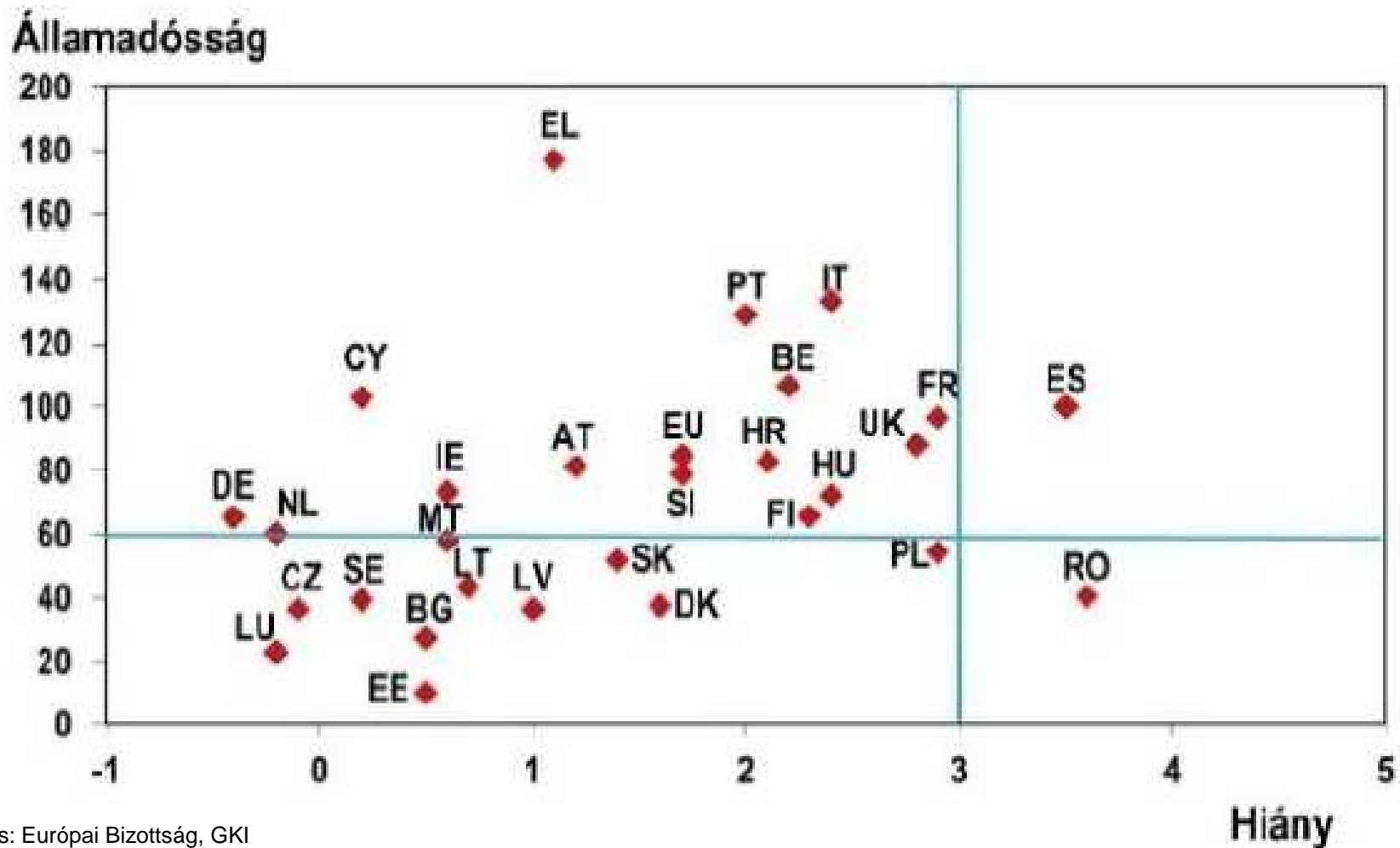
Államháztartás kiadásai a GDP százalékában

*előrejelzés
 Forrás: OECD, KT Titkárság

A hiány és az eladósodás tekintetében az Unióban a középmezőnyben helyezkedünk el

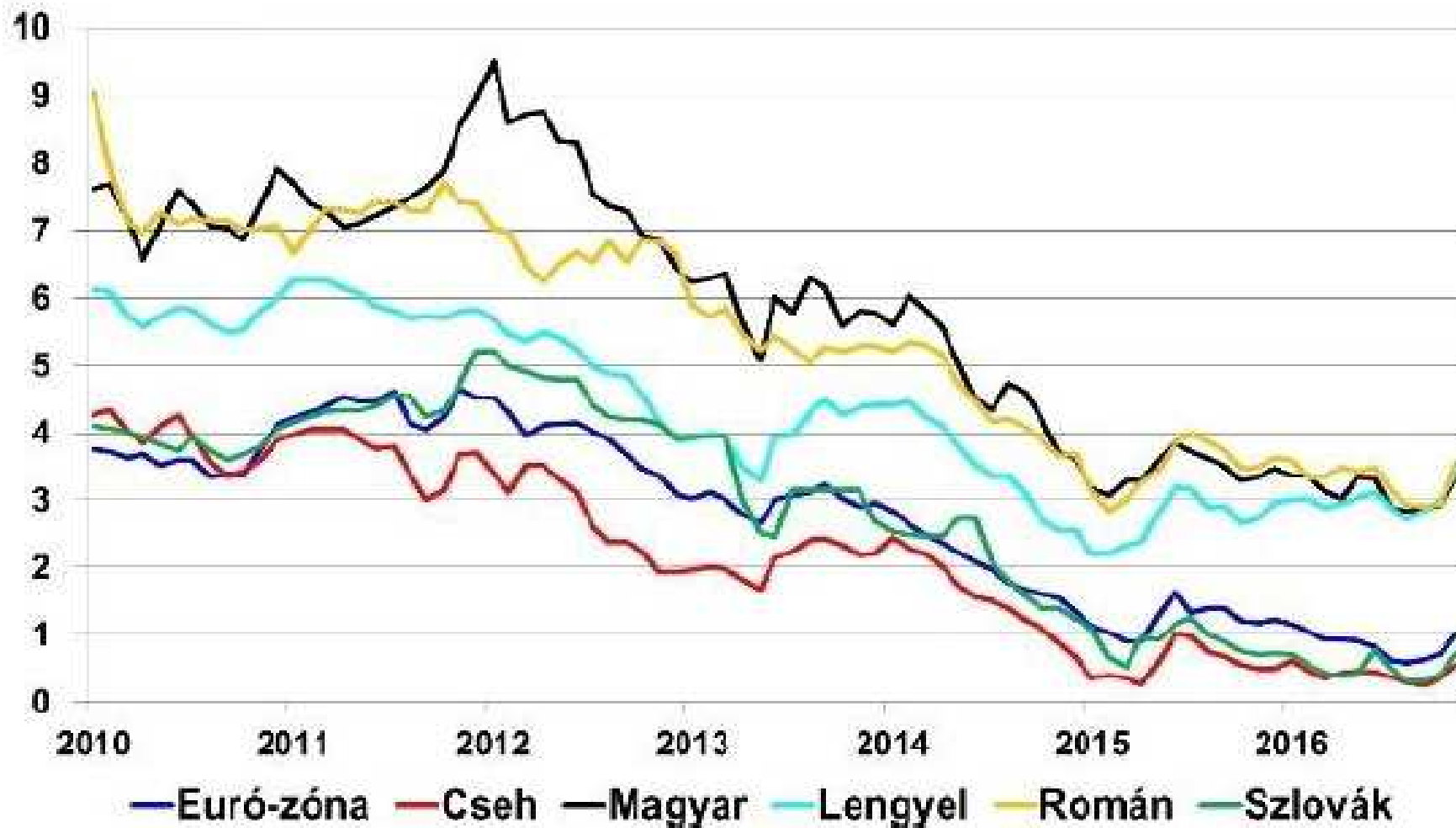
Államháztartási hiány és államadósság a GDP százalékában az EU-ban, 2017

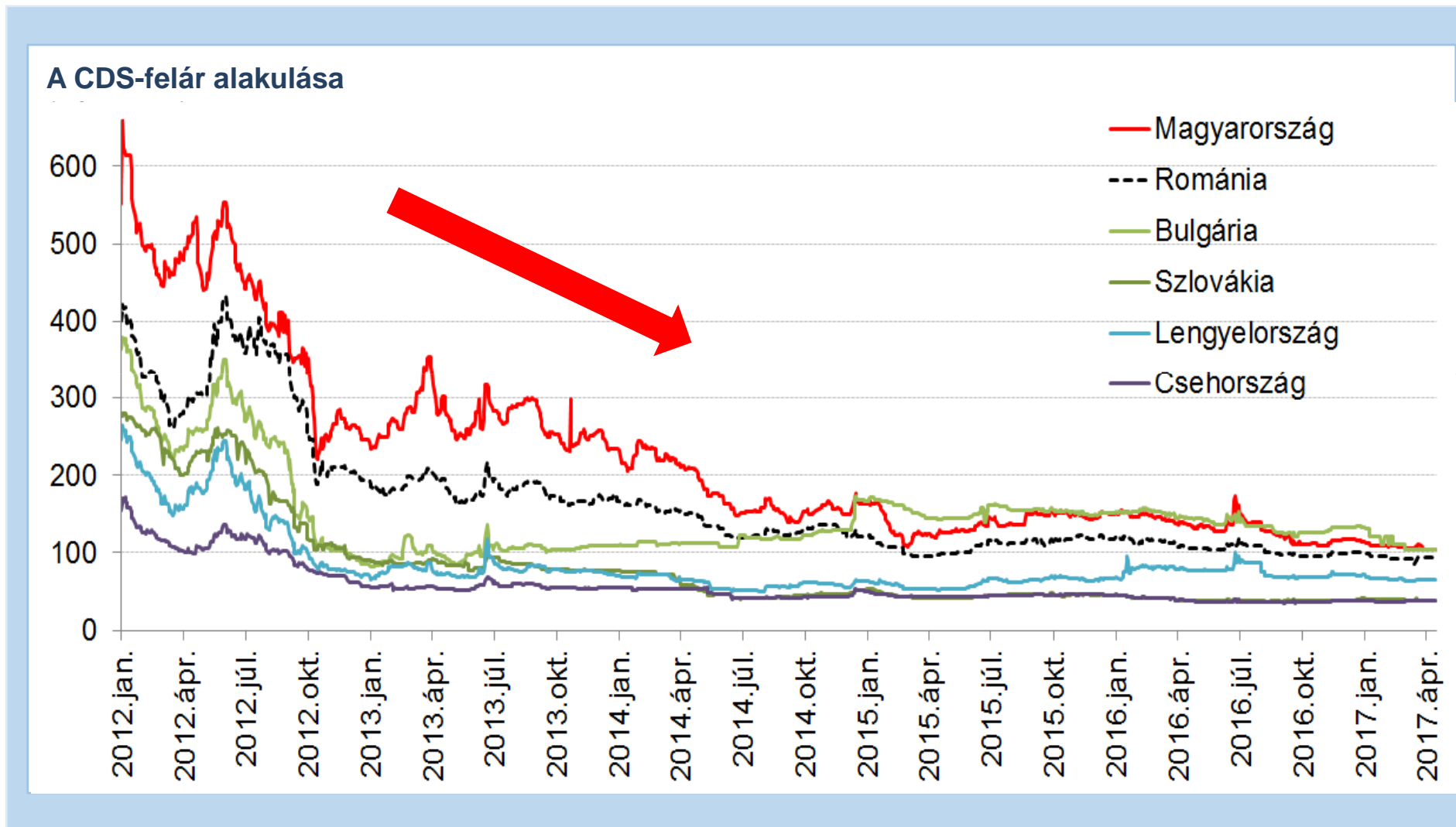
Forrás: Európai Bizottság, GKI

Egyre olcsóbb a költségvetés finanszírozása

Tízéves állampapírok hozama, 2010-2016

Kedvező fejlemény az is, hogy a CDS-felárak az elmúlt évekhez képest csökkentek vagy alacsonyak maradtak

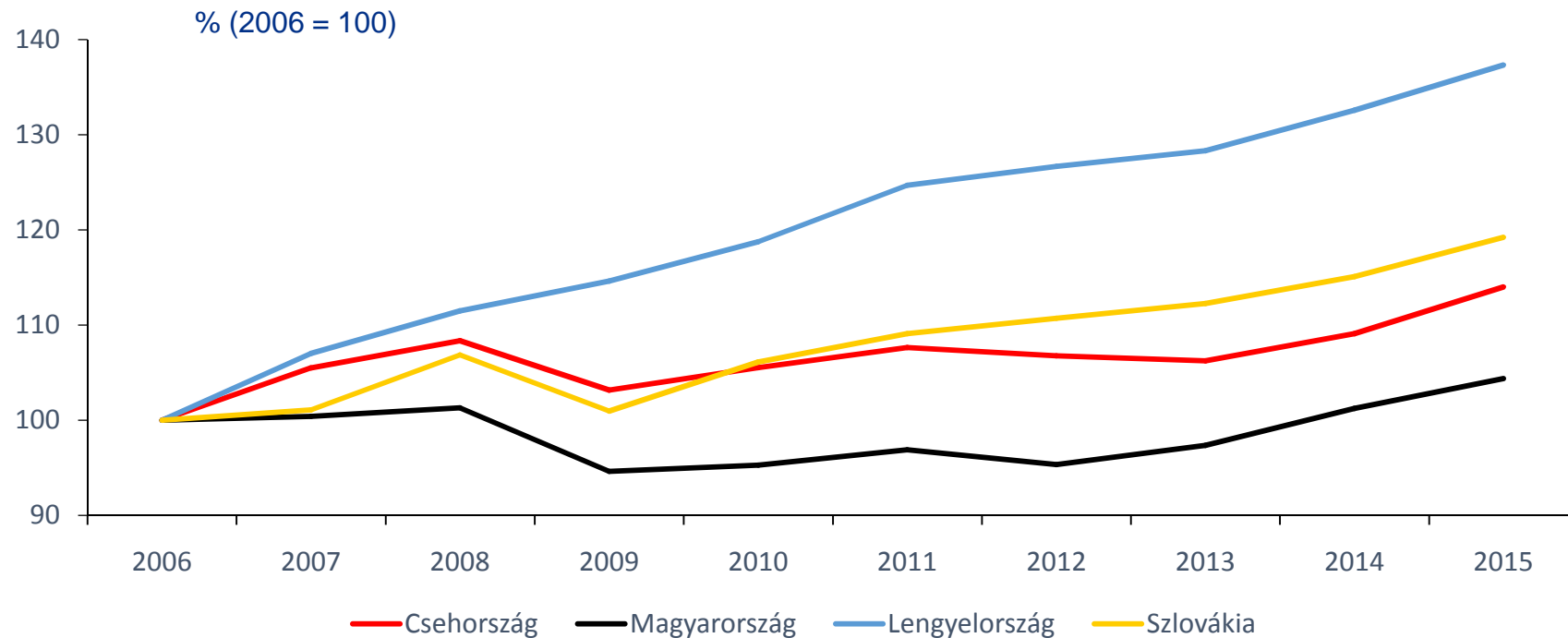

Az előadás témái

1. Pozíciók nemzetközi összehasonlításban, a különböző elemzések által jelzett várható makrogazdasági pálya
2. Az államháztartás helyzete, elosztási szerkezete
- 3. Néhány versenyképességet érintő megjegyzés**
4. Uniós transzfer
5. Záró gondolatok

World Economic Forum Versenyképességi Indexe szerint: a V4-ek többi gazdasága jobb versenyképességi eredményeket tud felmutatni, mint a miénk

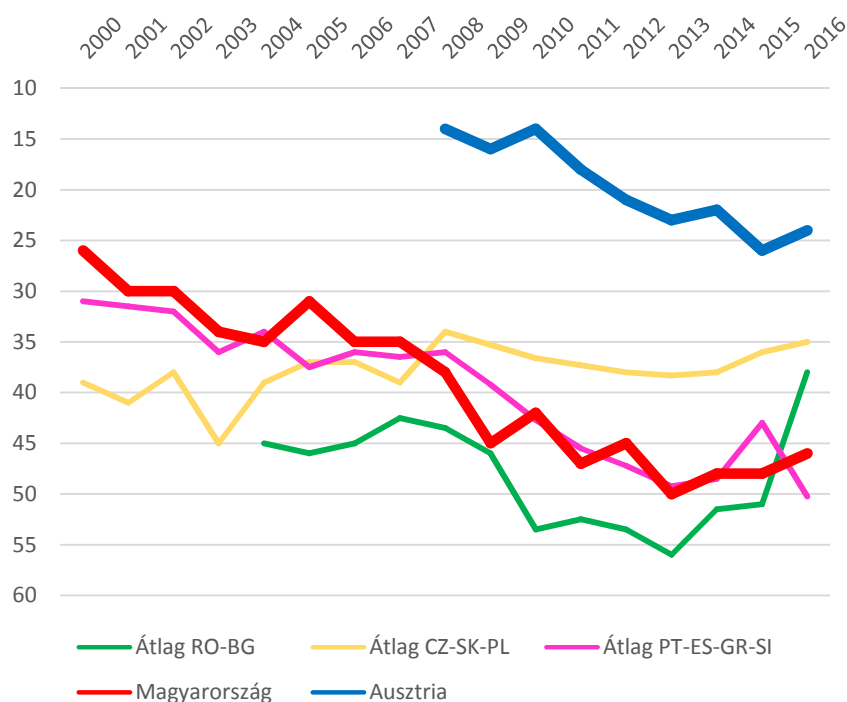
A V4 országok GDP-növekedése

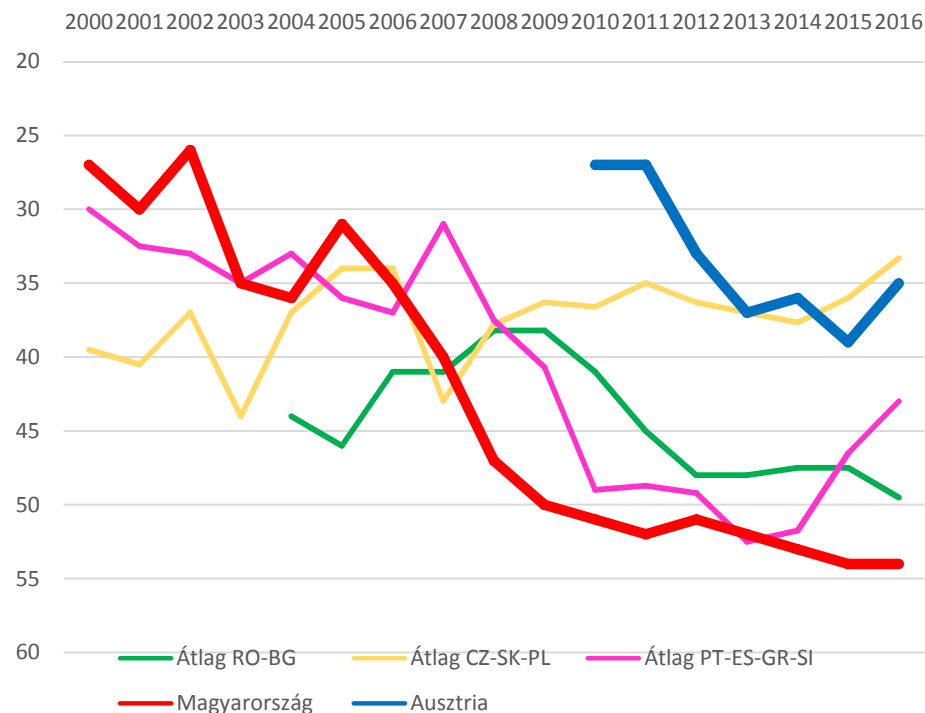
- V4-ek közül 2006-ban 12 pillérből 7-ben első két helyen voltunk, s csak 1 pillérben voltunk utolsók.
- 2016-ban egyetlen pillérben sem voltunk az első kettő között és 10 pillérben az utolsó helyen álltunk.

A stabilizálódó magyar mutatót az hozza, hogy ebben az egyértelműen javuló ún. hard adatok (mint a GDP, beruházás stb.) jobban megjelennek
A versenyképesség megítélésének objektivitását deformálja, hogy a társadalmi teljesítmények és a kormányzati hatékonyság többnyire szubjektív, érdekalapú megítélése is visszatükröződik bennük, de így is komolyan kell őket venni
IMD összevont versenyképességi rangszám

Versenyképesség (helyezés)

Kormányzati hatékonyság (helyezés)

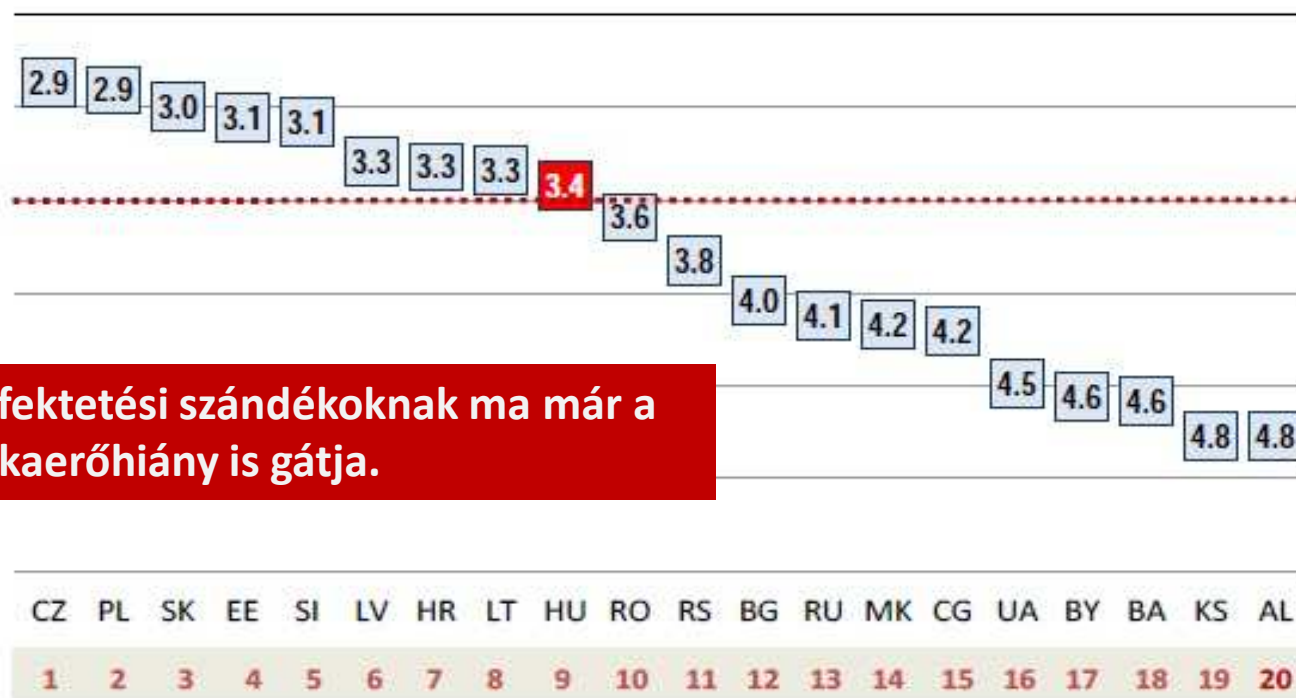

A felméréseken alapuló kormányzati és menedzsment-hatékonyságot tartalmazó rangsorok figyelembevételénél azt is látni kell a szubjektív értékelés mellett, hogy az adatok valójában két évvel korábbi állapotot mutatnak.

Az idei felmérésben résztvevő több mint 1.700 menedzser többsége ismét Csehországot választotta a legvonzóbb országnak. A következő öt helyen sem volt változás: Lengyelország ismét a második, és Szlovákia ismét a harmadik helyet foglalja el. Magyarországot ismét a 9. helyre sorolták – immár negyedik alkalommal.

Az adott ország értékelése, mint befektetési célpont, 2017

1 = nagyon vonzó ... 6 = nem vonzó (középérték: 3,5)

A befektetési szándékoknak ma már a munkaerőhiány is gátja.

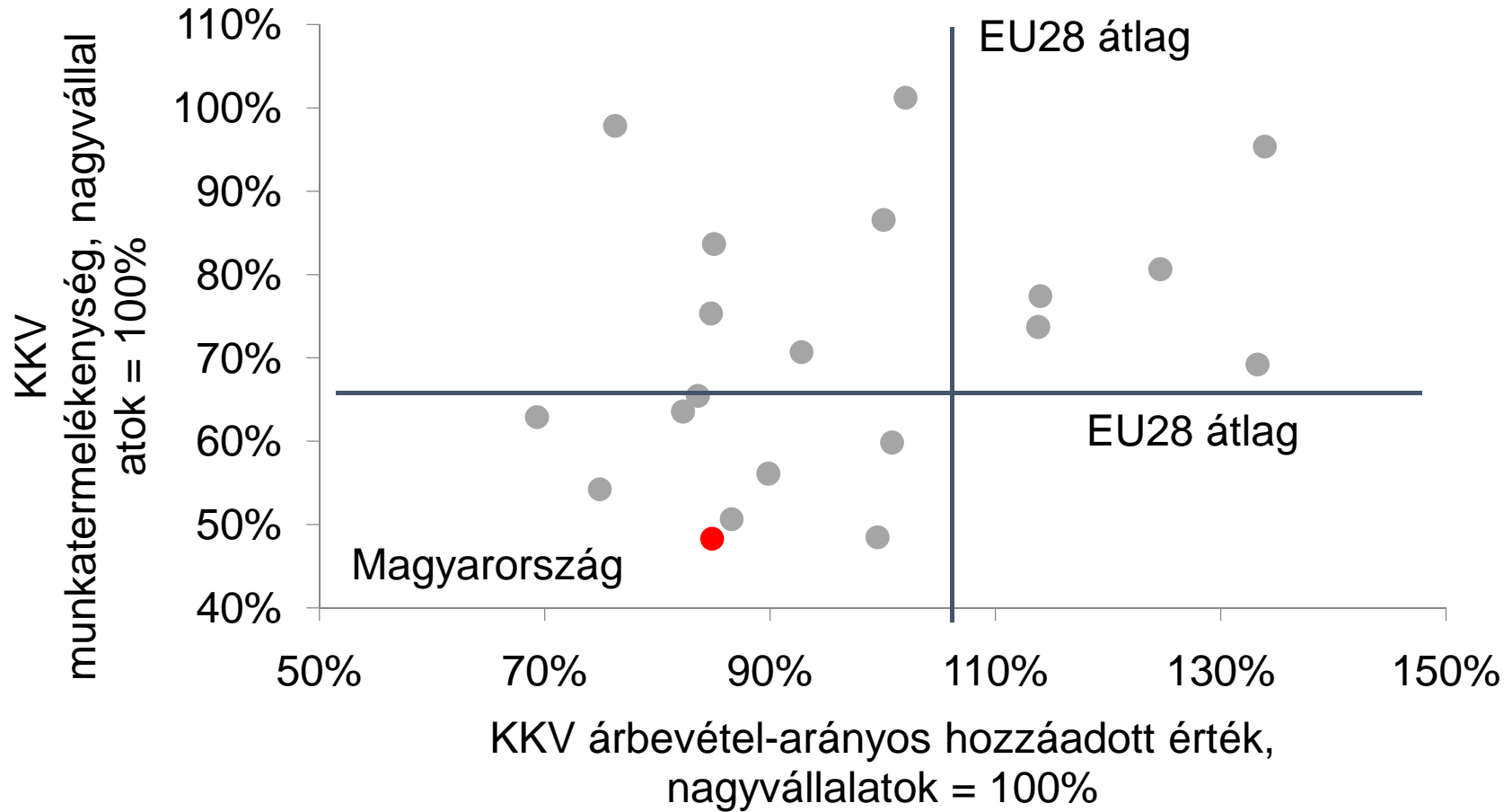
Forrás: AHK-Konjunktúrafelmérés Közép- és Kelet-Európa 2017.

Megjegyzés: Az itt bemutatott rangsorok a közép- és kelet-európai régió 16 országában párhuzamosan készített nemzetközi „AHK“-felmérések eredményein alapulnak, tehát nem a Magyarországon készített felmérésen.

Forrás: DUIHK/KT Titkárság

A hazai kkv-k termelékenysége jobban elmarad a nagyvállalatokétól, mint más európai országokban

Forrás: Eurostat

Az előadás témái

1. Pozíciók nemzetközi összehasonlításban, a különböző elemzések által jelzett várható makrogazdasági pálya
2. Az államháztartás helyzete, elosztási szerkezete
3. Néhány versenyképességet érintő megjegyzés
- 4. Uniós transzfer**
5. Záró gondolatok

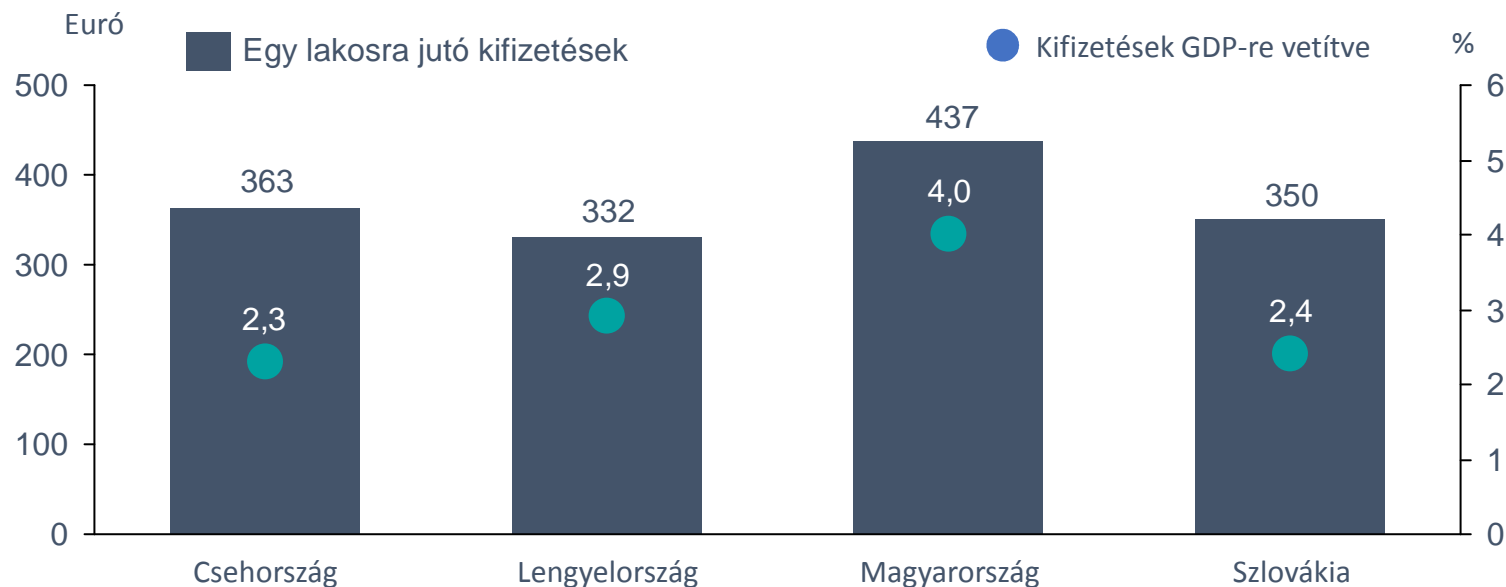
Magyarország pénzügyi uniós mérlege 2010 - 2016

Megjegyzés: A 2016-os adatok a költségvetési törvény alapján. Forrás: költségvetési és zárszámadási törvények, HVG-gyűjtés

Egy lakosra és GDP-re vetítve egyaránt több EU-forrást kaptunk, mint a többi V4 ország

Az évente átlagosan kifizetett európai uniós forrás egy lakosra és GDP-re vetítve a visegrádi országokban, 2007-2015

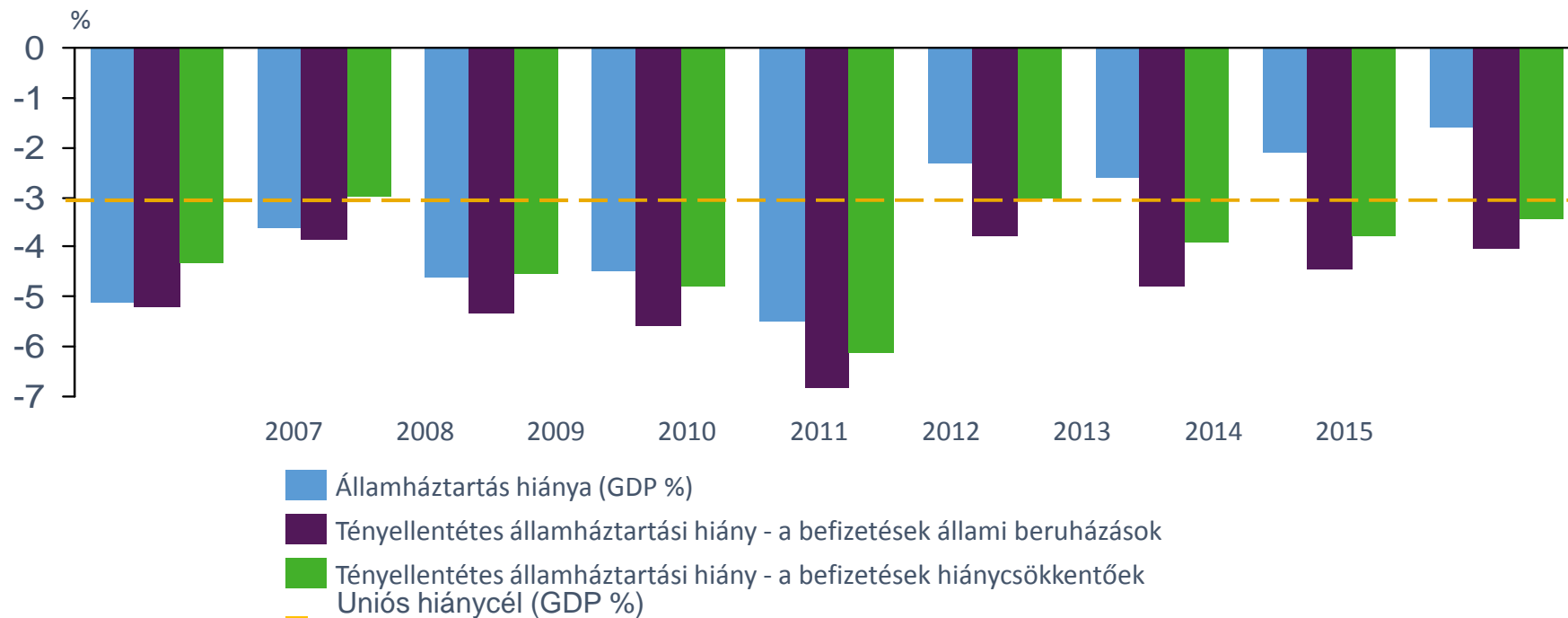

Az uniós támogatásra épülő stratégia is külföldi forrásokra utaltság, így a strukturális alapokon nyugvó növekedési kilátások nem biztatóak.

Forrás: KPM-GKI, László Csaba

Az EU-források jelentősen javították a belső és a külső stabilitást

Az államháztartás hiánya és az uniós hiánycél

Az eredmények értékét növeli, hogy

- az EU-források nélkül a költségvetés hiánya mindvégig 3%-on vagy felette lett volna, az államadósság aránya nem csökkent, hanem a GDP 84%-ára emelkedett volna,
- az EU-források a külső stabilitást nagymértékben segítették 40 milliárd euró forintra váltásával, s ezáltal devizatartalékká változtatásával,
- ez helyettesítette a korábban felvett IMF-EU kölcsönt, segítette a devizahitelek átkonvertálását forintra, az adósság és a kamat mérséklődését, a magyar deviza védelmét.

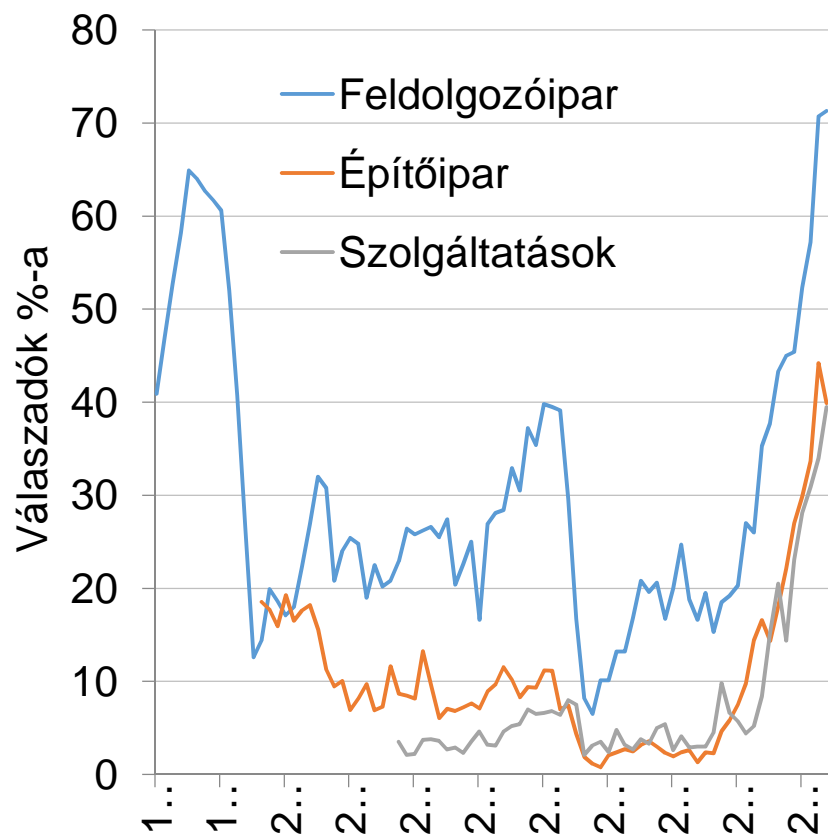
Forrás: KPMG-GKI, László Csaba/KA

Az előadás témái

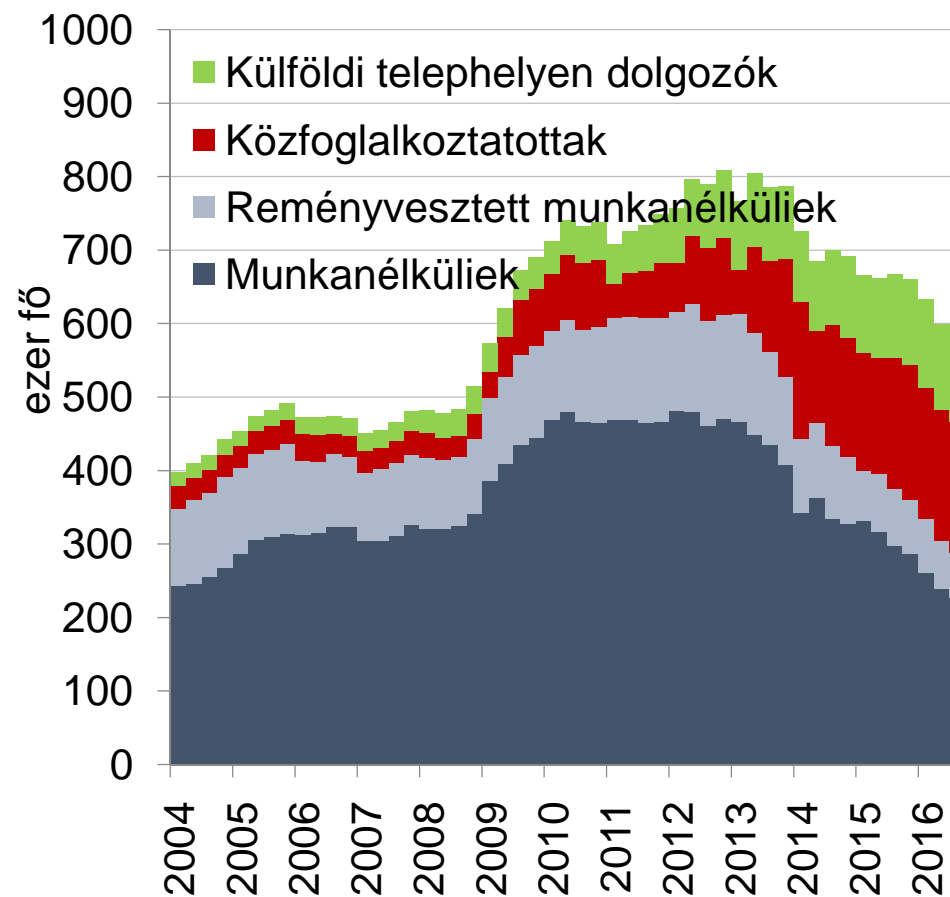
1. Pozíciók nemzetközi összehasonlításban, a különböző elemzések által jelzett várható makrogazdasági pálya
2. Az államháztartás helyzete, elosztási szerkezete
3. Néhány versenyképességet érintő megjegyzés
4. **Záró gondolatok**

A következő évek fő kihívása a termelésbe vonható munkaerő mennyisége és minősége

Munkaerőhiány mint a termelést korlátozó tényező a vállalatok szerint

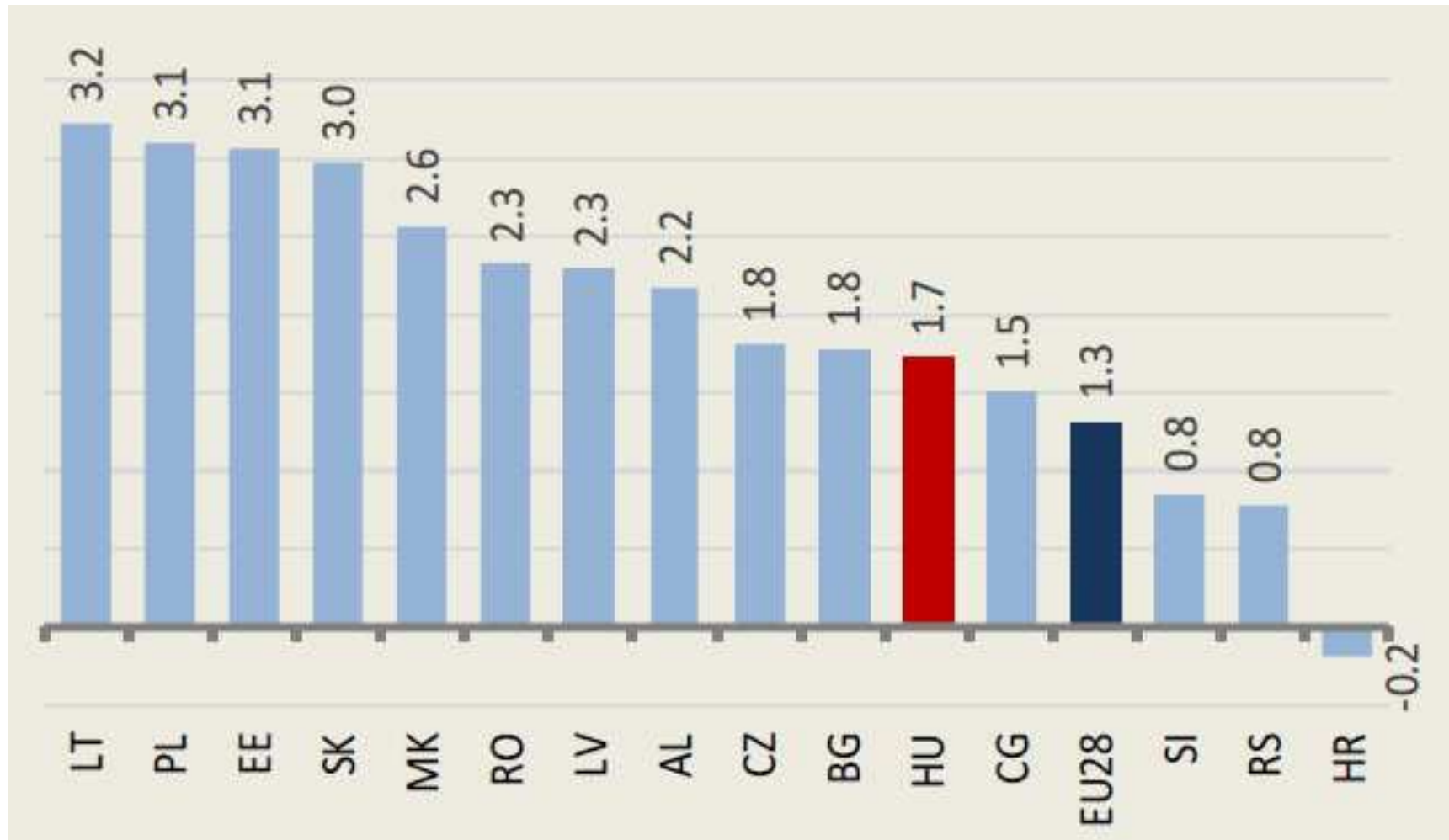
Rendelkezésre álló munkaerő-tartalék

Forrás: Európai Bizottság, KSH, KT Titkárság

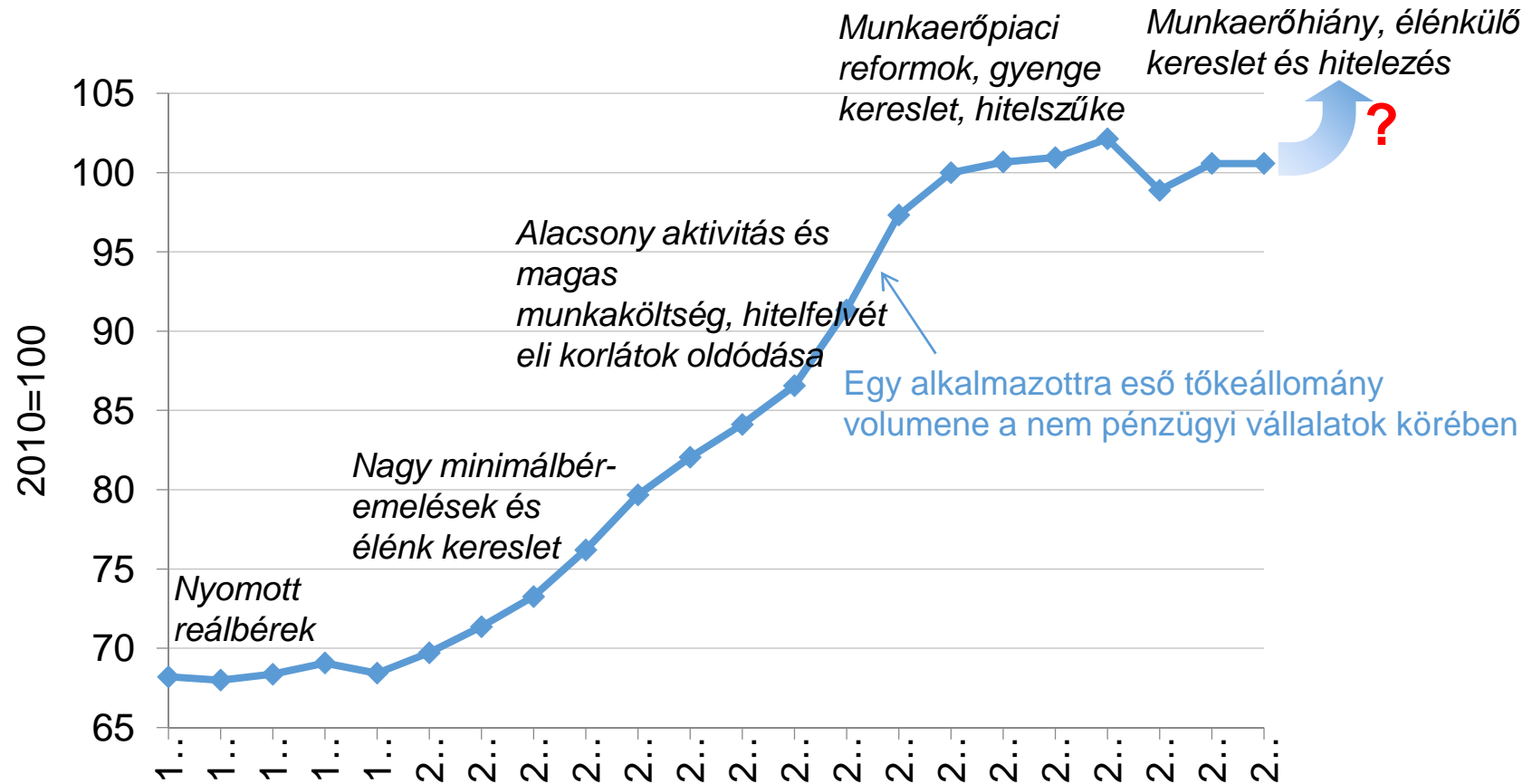
Gazdasági növekedésünk az EU átlagot ma meghaladó, a közeljövőben még erőteljesebben, de a későbbiekben...

GDP volumenváltozása 2010 és 2016 között
Átlagos éves változás az időszakban, százalék

Hazánkban a munkaerőhiány és a hitelkínálat javulása a tőkeintenzitás növelésére ösztönözheti a cégeket

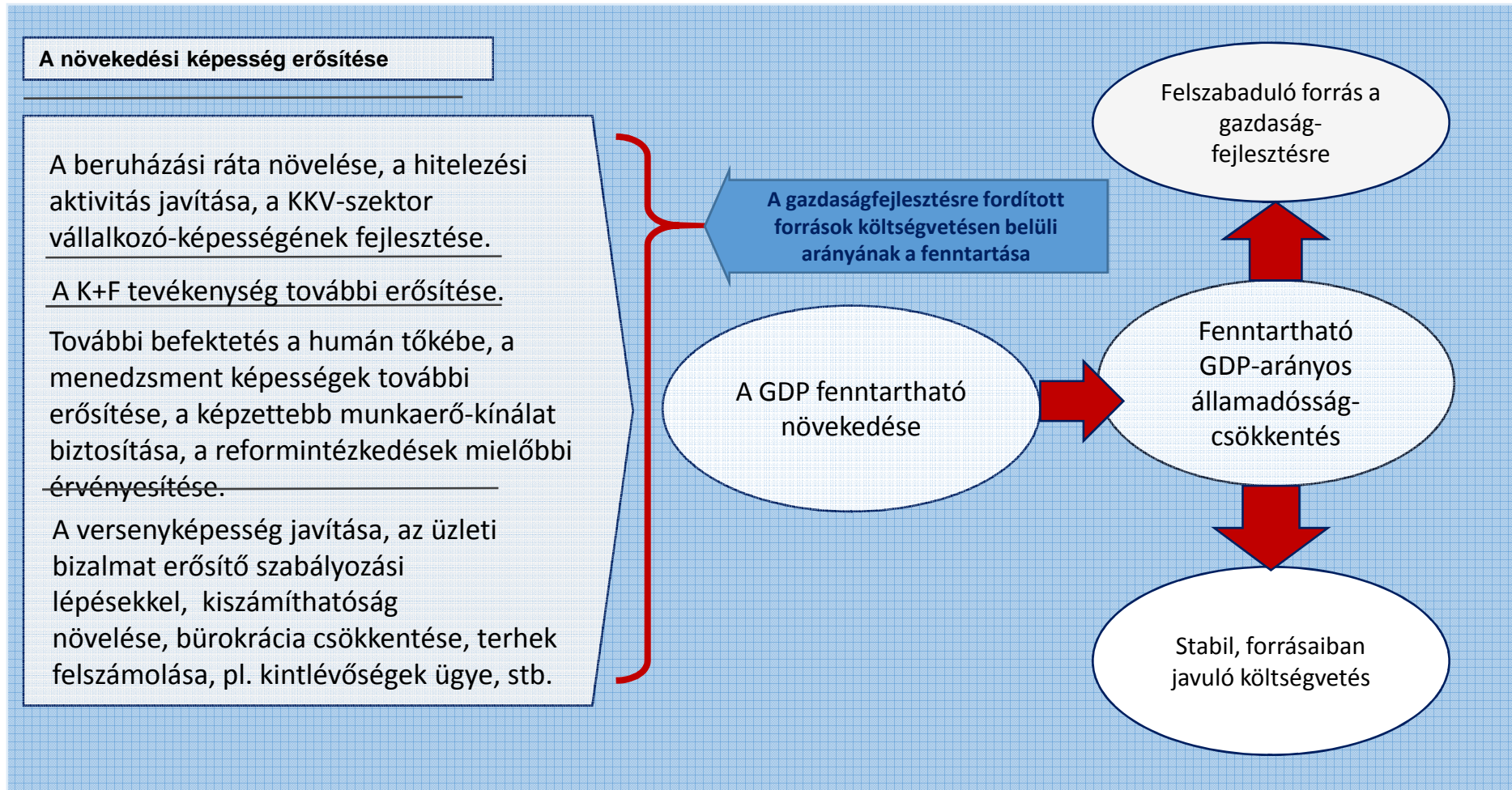
Forrás: KSH, KT Titkárság

Szakmai egyetértés van a következtetéseinkben:

Az elmúlt évek és a belátható 1 – 2 év hazánknak kegyelmi időszakot jelentettek és jelentenek a cserearányok, a kamatszint, az Uniós támogatások terén. Ugyanakkor látni kell, hogy a világ **nem** az együttműködés, kiegyensúlyozott fejlődés felé halad:

- növekvő külpolitikai, külgazdasági, nemzetközi pénzügyi kockázatok.
  - Brexit: kemény lesz a britek távozása, kiprovokálhatja a 2020-as uniós pénzügyi döntések előrehozását.
  - Trump elnöksége: mennyire fordul befele az USA? – Oroszország katonai politikája?
  - Kína ütemvesztése: melyek lesznek a következményei?
- Magyarország: keményedő erőforrás-korlátok, főleg a munkaerő nagysága és minősége, demográfiai kihívások miatt. Gyors piaci változások, átrendeződések várhatók: ipar 4.0.
- Új fejlődési modell kell: tudás, hálózatosodás, rugalmas szervezeti rend, integrálódási képesség.
- Ki kellene használni a rövid távon még biztosnak tekinthető növekedési feltételek adta lehetőségeket, miközben megőrizni vagy inkább javítani a pénzügyi stabilitáson, az adósságok terhét gyorsabban mérsékelve.

Előretekintve: Magyarországon a GDP-arányos államadósság fenntartható csökkentéséhez elsősorban a növekedési képesség erősítésére van szükség. A felzárkózás egyetlen útja, ha magasabb hozzáadott értékekkel tudunk becsatlakozni a globális termelési láncba.

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ FIGYELMET!